

Nok en gang fra et odontologisk forskningsmiljø i Norge

Sterk internasjonal prestasjon

For andre året på rad har en forsker som tilhører Institutt for oral biologi (IOB) ved Universitetet i Oslo deltatt i finalen i Unilever Hatton competition.

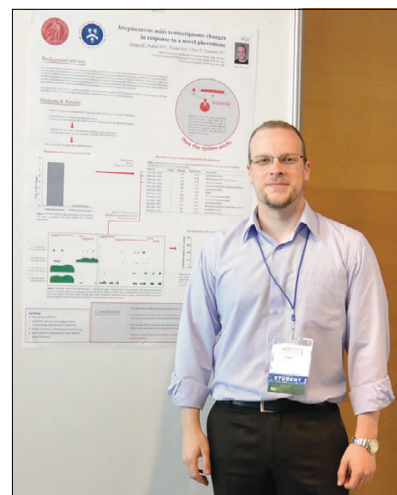
Roger Junges deltok i finalen som ble arrangert i Boston, Massachusetts under årsmøtet i The International Association for Dental Research (IADR). Man kan uten sammenlikning beskrive finalen på Unilever Hatton competition som en olympisk finale i forskning innen odontologi.

Roger Junges deltok i finalen i den hardeste kategorien, det vil si innen Senior Basic Sciences Research. I denne gruppen konkurrerte han mot de 27 andre vinnerne av sine respektive Hatton Divisional Award konkurranser. Roger kvalifiserte seg til finalen i Boston ved å vinne den nordiske divisjonen i Dubrovnik i September 2014. I finalen rakk ikke presentasjonen opp til en førstepris. Imidlertid må det påpekes at slutt-rangeringen her er hårfin, fordi kvaliteten på fremføringene og

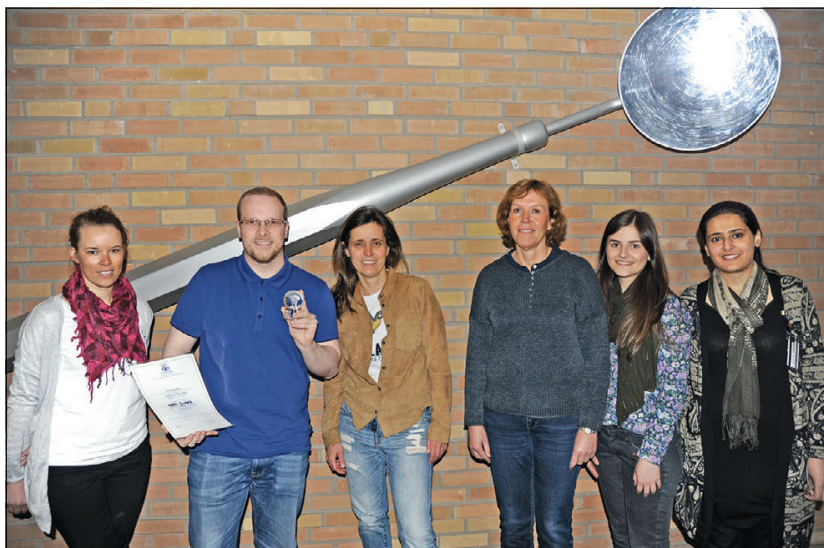
arbeidsinnsatsen som ligger bak alle forskerresultatene som presenteres er imponerende høy.

Roger inngår i forskergruppen Biofilm og signalering på IOB, og arbeider innen forskningsprosjektet «Crosstalk», som er ledet av professor Fernanda Pedersen (bilde 2). Forskningen er rettet primært mot bakteriekommunikasjon og mikrobe-vert interaksjoner. I finalen i Boston presenterte han nye resultater under tittelen: «A New Pheromone in *Streptococcus mitis* Enhances Biofilm Formation». Dette arbeidet ble utført i samarbeid med forskere ved the Forsyth Institute i Cambridge, Massachusetts, USA.

I biofilmer kommuniserer mikrober ved hjelp av signalstoffer, inkludert signalstoffer betegnet som feromoner. Feromoner stimulerer eller demper genetiske aktiviteter i ulike typer bakterieceller og gjør at disse raskt kan tilpasse seg selv, alternativt også ved å endre biofilmen etter eksempelvis endringer i miljøet utenfor biofilmen

Roger Junges, vinner av IADR Unilever Hatton Nordic Divisional Award i Dubrovnik, 2014 og finalist i Unilever Hatton competition i Boston 2015, i kategorien senior basic sciences research. Foto: Ingvild Midtervoll.

Forskerne i «Crosstalk»-prosjektet tilknyttet Forskergruppen Biofilm og signalering på Institutt for oral biologi (IOB) ved Universitetet i Oslo. Fra venstre: Kjersti Sturød, Roger Junges, Fernanda C. Petersen, Heidi Aarø Åmdal, Gabriela Salvadori, Rabia Khan. Foto: Per Gran, UiO

eller med økt resistens mot antimikrobielle substanser eller kjemikalier. Det nye forskningsfunnet som ble presentert i Boston var at et lite peptid i *Streptococcus mitis*, kalt *small hydrophobic peptide* (SHP), oppregulerer spesifikke gener som programmerer for proteiner som fremmer biofilmdannelsen. For mange høres kanskje ikke dette så voldsomt spennende ut. Imidlertid, den virkelige grensesprengende oppdagelsen var ikke omtalt i møteprogrammet (1), fordi denne oppdagelsen ble gjort etter tidsfristen for innsending til IADR. Det nye og oppsiktsvekkende er at det nyoppdagete feromon-signalsystemet i *S. mitis* har mange felles trekk med signalsystemet i biofilmer dannet av *S. pneumoniae*. Denne likheten representerer et nytt funn om patologi eller patogenese som kan sette forskere i stand til å bedre forstå hvorfor pneumokokkinfeksjoner dreper mange tusen mennesker årlig over hele verden, og kanskje også til å utvikle en

årsaksrettet behandling som er effektiv. Det blir derfor spennende å se hvilke nye funn «Crosstalk»-forskergruppen ved IOB i Oslo vil presentere i tiden fremover.

Som omtalt tidligere i NTFs Tidende vant Marit Høyberg Aure finalen i senior basic sciences research-kategorien i 2014 (2). Også Marit hadde sin forskningsbakgrunn fra IOB før hun reiste til The University of Rochester i New York for å forske videre der. Å stille med finalister to år på rad i IADR Unilever Hatton competition er en fantastisk prestasjon, og er en uttrykkelig anerkjennelse av vitenskapelig forskning på et meget høyt nivå utført ved Institutt for oral biologi (IOB) ved Universitetet i Oslo.

Asbjørn Jokstad

Chair, IADR Awards Review Committee

asbjorn.jokstad@uit.no

Referanser

1. 2015 IADR General Session & Exhibition. Boston, Mass., USA, 11–14 mars 2015. URL: <https://15iags.abstractcentral.com/planner.jsp>
2. Norsk basalforsker var best. *Nor Tannlegeforen Tidende* 2014; 124: 670–1. URL: <http://www.tannlegetidende.no/i/2014/8/d2e2002>

Tips og bidrag til Notabene-sidene sendes til tidende@tannlegeforeningen.no

Jenteklubben Leif på sin årlige tur

Nesten hvert år siden studietiden har denne jenteklubben fra kull 81 Bergen hatt sine samlinger, både hos hverandre og til andre reisemål av felles interesse.

Denne gangen gikk turen til Flatangen på Trøndelagskysten.

Hege bor i Steinkjer, og når vi ankommer der er det lunsj på verandaen i nydelig varmt vær.

Etterpå er det en ni mils kjøretur til hytta.

I gapahuken fikk vi servert hjemmelaget pølse av hjort og rådyr og røket villaks. Til drikke var det øl og Chablis. Underholdningen var en nise som svømte forbi i det stille sundet.

Heges mann Arnodd Løe og en kamerat og hyttenabo, John Harald Hustad satte kveiteline fredag kveld.

Etter frokost lørdag var det linefiske som stod på programmet. Det blåste friskt og regnet, men vi lot oss ikke skremme av været. Spenningen var til å ta og føle på når Hege begynte å trekke linen. Linen var uendelig lang, men snart kom den første kveiten og begeistring var stor.

Birte var klepper og snart var nummer 2, 3 og 4 trykt i stampen. I tillegg ble det både lange og torsk.

Etter lunsj ble det vandretur til Storfjellet, flott tur og nydelig utsikt.

Deretter var det tid for rådyr- og elgsafari. Vi så 13 rådyr og en nyfødt diende rådyrkalv.

Tilbake på hytta var badestampen klar for bruk.

Kveldens middag var naturlig nok helstekt selvfisket kveite. Gutta hadde trukket nok en line og enda en kveite, så totalt ble det 24 kg kveite. Med dette resultatet hadde også gutta kvalifisert seg til middagen med oss.

Andre store opplevelser var når havørnen tok en fisk som ble hevet fra båten, og øyeblikket da vi nesten kunne kjenne på pelsen til en levende sel som lå på et skjær.

Etter en flott og opplevelsersrik helg hilser de 7 i jenteklubben til alle kolleger og oppfordrer andre til å lage lignende tradisjoner.

Birte Nydal, Anne Røtvold, Britt Håvardstun, Heidi Lassen, Hege Endresen Løe, Tone Klepsland og Kjersti Refsholt Stenhagen

Jenteklubben Leif, fra venstre: Birte Nydal, Bergen, Anne Røtvold, Oslo, Britt Håvardstun, Svelvik, Heidi Lassen, Gjesheim, Hege Endresen Løe, Steinkjer, Tone Klepsland, Bergen, Kjersti Refsholt Stenhagen, Oslo